

Στη δεκαετία του 1970 όμως αρχίζει να αναπτύσσεται έντονη δυσαρέσκεια για το ρόλο του κράτους και ειδικά της γραφειοκρατίας

Αυτή η αμφισβήτηση του οικονομικού και του κοινωνικού ρόλου του κράτους προήλθε τόσο από τα αριστερά του πολιτικού φάσματος όσο και από τα δεξιά

Βασικός στόχος ήταν η γραφειοκρατία η οποία από την περίοδο εκείνη και μετά αρχίζει να αποτυπώνεται με εξαιρετικά αρνητικά χαρακτηριστικά

Συνεπώς τα τελευταία 40 χρόνια η γραφειοκρατία έχει απωλέσει τεράστιο μέρος της δύναμης που της είχε αποδώσει ο Weber ως αποκλειστικό φορέα άσκησης της νομιμοποιημένης βίας

Ο ιδιωτικός τομέας και οι αγορές αρχίζουν να αναπτύσσονται περισσότερο, υποβοηθούμενες και από τις δομές της παγκοσμιοποίησης, τη διεθνοποίηση της παραγωγής και την ανάπτυξη διεθνοποιημένων αλυσίδων αξίας όπου η παραγωγή ενός προϊόντος δεν λαμβάνει χώρα σε ένα κράτος αλλά σε μια σειρά από κράτη τα οποία υλοποιούν κομμάτι της παραγωγικής διαδικασίας με τις βασικές όμως παραγωγικές δομές που αφορούν Έρευνα και Τεχνολογία να παραμένουν στη χώρα προέλευσης

Από την άλλη όπως είδαμε και στα τέσσερα μοντέλα κοινωνικής πρόνοιας που εξετάσαμε οι ευρύτερες μεταλλάξεις ήταν παραπάνω από έντονες τα τελευταία 30 χρόνια

Ακόμη και στα Σκανδιναβικά μοντέλα κοινωνικής πρόνοιας αλλά ειδικά στα φιλελεύθερα και τα Συντηρητικά αλλά και τα Μεσογειακά είχαμε τεράστιες μειώσεις στις κοινωνικές δαπάνες και σε κάποιες περιπτώσεις όπως στις ΗΠΑ σχεδόν εξαφάνιση τους

Αλλά και σταδιακή μεταστροφή τους προς μεγαλύτερη εμπορευματοποίηση της εργασίας και κατάργηση των νομοθεσιών που την προστάτευαν

Σε αυτή την περίοδο αρχίζει να αναπτύσσεται η μελέτη και η ανάλυση των δημόσιων πολιτικών η οποία στοχεύει στο να διαφοροποιήσει τις παρεμβάσεις του

κράτους και να εξηγήσει τις διαφορές που υφίστανται στην κρατική παρέμβαση στα διαφορετικά επίπεδα παρέμβασης

Βασικό και κεντρικό εργαλείο σε αυτά τα πλαίσια είναι το εργαλείο του κύκλου δημόσιας πολιτικής για το οποίο κάναμε εκτενείς αναλύσεις

Αλλά και νέες προσεγγίσεις όπως οι επιστημονικές κοινότητες, τα δίκτυα πολιτικής κτλ.

Το βασικό ειδοποιό χαρακτηριστικό της προσέγγισης της δημόσιας πολιτικής συγκριτικά με το κράτος είναι ότι δεν αντιμετωπίζει το κράτος ή την γραφειοκρατία ως μια ενιαία απολιθωμένη οντότητα

Αλλά υποστηρίζει ότι οι κρατικές παρεμβάσεις ενδέχεται να είναι διαφοροποιημένες σε διαφορετικά στάδια δημόσιας πολιτικής

Ή σε διαφορετικές δημόσιες πολιτικές

Από την οικονομική κρίση του 07/08 όμως έχουν επανέλθει με αρκετή δυναμική οι αναλύσεις που προτάσσουν την ανάγκη επαναφοράς του οικονομικού και κοινωνικού ρόλου του κράτους

Η απάντηση που δόθηκε στην οικονομική κρίση τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην ΕΕ ήταν η μαζική μετακύλιση των συσσωρευμένων ιδιωτικών χρεών στο κράτος

Χωρίς όμως αυτό να συνοδεύεται από περισσότερο ενεργό ρόλο του κράτους για παράδειγμα σε ότι αφορά την ιδιοκτησία των τραπεζικών ιδρυμάτων

Διαμορφώθηκε λοιπόν ένα υβρίδιο που έχει περιγραφεί αρκετά επιτυχημένα ως σοσιαλισμός για τους πλούσιους και καπιταλισμός για τους υπόλοιπους

ενώ στην ΕΕ είχαμε την κρίση χρέους της Ευρωζώνης για την οποία θα πούμε περισσότερα πράγματα στο επόμενο μάθημα

Η τρέχουσα υγειονομική κρίση έχει φέρει αυτές τις συζητήσεις ακόμη πιο δυναμικά στην επιφάνεια

Η υγειονομική κρίση έχει προκαλέσει τεράστιες οικονομικές ζημιές λόγω των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της

Οι οικονομικές όμως αυτές ζημιές δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας κρίσης του καπιταλισμού ή αποτυχίας της αγοράς αλλά προκλήθηκαν από εξωγενείς παράγοντες, δηλαδή τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης

Ως αποτέλεσμα έχει ήδη διαμορφωθεί ένα τεράστιο πλέγμα κρατικών παρεμβάσεων τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην ΕΕ

Στις ΗΠΑ ο νέος Πρόεδρος ανακοίνωσε πρόγραμμα κρατικών ενισχύσεων που αντιστοιχούν στο 25% του ΑΕΠ της χώρας

Στην ΕΕ για πρώτη φορά στην ιστορία της είχαμε αύξηση του Κοινοτικού προϋπολογισμού κατά 1%

Το επονομαζόμενο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας επίσης δεσμεύει επενδύσεις για όλες τις χώρες της ΕΕ ώστε να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης

Επίσης κατήγγειλε για την περίοδο μέχρι το 2023 του Κανόνες που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και γενικά την νέα οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ προκειμένου να αφεθούν τα ΚΜ να αυξήσουν τις δημοσιονομικές τους δαπάνες

Συνεπώς είναι αρκετοί αυτοί που μιλάνε για επιστροφή στον Κεϋνσιανισμό και την ισχυροποίηση του ρόλου του κράτους και των γραφειοκρατικών δομών

Αυτές οι αναλύσεις όμως θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με κάποιον σκεπτικισμό καθότι και στην προηγούμενη κρίση είχαμε έναν χρόνο (το 2009) το οποίο έχει χαρακτηριστεί Κεϋνσιανό έτος στο οποίο είχαμε επιστροφή του κράτους

Μέρος αυτής της επιστροφής ήταν και τα πακέτα διάσωσης των τραπεζών που προαναφέραμε

Μετά το 2010, ειδικά στην ΕΕ είχαμε την επανάκαμψη των μονεταριστών και αυτών που στέκονται εντελώς αρνητικά στις κρατικές παρεμβάσεις ειδικά από τη Γερμανία

Σε αυτά τα πλαίσια διαμορφώθηκαν τα προγράμματα λιτότητας

Επίσης οι κανόνες που δεσμεύουν τα ΚΜ για χαμηλές δημόσιες δαπάνες όπως είπαμε δεν ισχύουν μέχρι το 2023 (με τα σημερινά δεδομένα)

Οι δημόσιες δαπάνες που θα προέλθουν από τα ΚΜ αλλά και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αδιαμφισβήτητα θα αυξήσουν τα δημόσια χρέη τα οποία αποτέλεσαν και τη βασική νομιμοποιητική βάση στην οποία διαμορφώθηκαν τα προγράμματα λιτότητας στην περιφέρεια της Ευρωζώνης

Στην Ελλάδα το δημόσιο χρέος έχει φτάσει ήδη στο 210%, που είναι μάλλον το δεύτερο μεγαλύτερο από τις χώρες του ΟΟΣΑ